Do anh Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng nhà kho Quán Ven Đường

91 — Bị cấm lưu hành và tàng trữ trong địa phận Trung-kỳ và Bắc-kỳ — 5 su

Thứ Sáu
3
tháng 5 tây 1929
NĂM KỶ TỴ
THÁNG BA
Ngày 24

Đuốc Nhà Nam

GIÁ TIỀN MUA BÁO :

Một năm	8 $ 00
Sáu tháng	5 . 00
Ba tháng	3 . 00
Mỗi số	0 . 05

Mua báo, rao báo và bài lai-cảo xin gởi cho ông :
DƯƠNG-VĂN-GIÁO,
Tổng-lý Đ. N. N.
72, Lagrandière, SAIGON

Xuất bản tại Saigon ngày thứ ba, thứ năm và thứ bảy

ỨNG CỬ

Nghị-viên Thành-phố

Bổn báo được tin quí ông kể tên dưới đây sẽ ra dự cử cuộc nghị viên thành-phố Saigon kỳ nầy:

M.M. Nguyễn-khắc-Nương,
Cựu nghị viên thành phố.

Huỳnh-khương-Ninh,
Đốc học trường tư thục.

Huỳnh-văn-Chính dit Tự-Do,
Thơ ký phòng văn quan chưởng khế Fays

Lê-văn-Thơm,
Phó hội trưởng hội Etoile de Gladjnh.

Lê-kim-Tỷ,
Thầu khoán và điền chủ.

Trần-văn-Khá,
Nghị viên quản hạt.

Cử tri thành phố Saigon

phải lựa người thay mặt cho xứng đáng

Quyền lợi của mình mà đưa cho kẻ khác giữ để họ binh vực cho mình, là việc quan hệ vô cùng, chẳng nên khinh.

Nay có mấy vị kể tên sau đây ra xin đồng bào giao quyền thay mặt nơi nghị-viện thành phố Saigon.

Anh em cử-tri trong thành phố nên lựa người cho xứng đáng. Nói hai tiếng xứng đáng rộng quá. Sao gọi là xứng đáng ?

Tiền nhiều, xe hơi tốt, mề-đay nhiều, chức hàm nhiều, vợ nhỏ hầu non nhiều, nhà cao cửa rộng, gọi là xứng đáng chăng ?

Còn người có lòng nhiệt thành mà không có tiền ngàn bạc vạn, không có xe tốt, lầu cao gọi là không xứng đáng chăng ?

Gọi xứng đáng, những người thuở nay sẵn lòng binh vực, hay là chung lo việc với đồng bào, xưa nay có nhiều dịp không chánh đáng mà có thể làm giàu được mà họ không màng, cứ đường thẳng lẽ ngay đi đến chỗ ước vọng.

Những người đã có làm việc hữu ích cho đồng bào, ấy ở lòng sốt sắng với đồng bào, thì cử tri nên chọn mà *giao quyền thay mặt* cho anh em với nghị-viện thành phố Saigon.

Muốn cho anh em biết người xứng đáng, nên chúng tôi kể sơ lược những việc hành động và cái tấm lòng thành thật của mấy ông ra ứng cử ngày 5 mai đây :

ÔNG NGUYỄN KHẮC-NƯƠNG

Ông *Nguyễn-khắc-Nương* từ khi từ chức ra khỏi vòng quan trường chánh phủ, vẫn giữ trọn tấm lòng nhiệt thành sốt sắng đối với kẻ đồng bào và quê hương xứ sở.

Ông có chơn trong nhiều hội Ái-hữu, Tương-tế Namkỳ, để đem hết thì trí mà lo cho đồng bào.

Mỗi khi có việc chi hữu lợi cho annam thời ông hết sức vận động tán thành.

Từ ngày ông Nương được quốc dân bầu cử ông vào nghị-viện thành phố Saigon, thì còn ai mà chẳng rõ biết rằng ông rất tận tâm lo trọn trách nhậm, công chúng còn ai chưa rõ ông thật chẳng phải là người tại mắt đại biểu của dân.

Tết mỗi năm có ba buổi chợ đêm, ông thân hành ra chợ coi chừng, không để cho chà góp tiền chỗ quá hạn định.

Ông xin bãi thuế xe máy (người ở Chợlớn khỏi tốn một lần thuế xe nữa khi ra ngoài Saigon).

Công lao ông Nguyễn-khắc-Nương, kể ra đây không hết. Nói mấy lời là ông Nương hết lòng lo cho sự công ích.

Mong rằng công chúng sẽ biết ai là người có đủ cách đứng dân cùng không đứng dân dặng bào cử lên thay mặt cho mình.

ÔNG HUỲNH-KHƯƠNG-NINH.

Ông *Huỳnh khương Ninh*, mỗi khi ông Nương có kêu nài việc chi, thì ông *Ninh* cũng hiệp sức mà làm cho tiếng nói của ông *Nương* được có hiệu quả.

M. Ninh có xin đặt thêm mấy nước trong mấy chỗ chưa có, như xóm Tânan (Dakao).

M. Ninh cũng có xin định 40 học bổng cho con nhà nghèo ở Khánh hội và Chợđũi đặng khi học trường sơ và Richaud cho tiện, vì tại Khánh hội và Pétrus-Ký xóm Chợđũi không có trường sơ cho trẻ em học.

ÔNG TRẦN-VĂN-KHÁ,

Ông *Trần văn Khá* có công nhiều, là ông Thay mặt cho thành phố Saigon bên hội đồng cai quản Thương-khẩu Saigon, ông hết sức phản kháng cái vụ nhượng Thương-khẩu cho công ty thuộc địa. Ông công kích ở bên hội đồng cai quản, rồi còn đi nhóm hội 26 mars 1929, của ông *Trí* và *Nghĩa* lập ra để phản kháng vụ ấy, ông lại còn lên giáp mặt ông Thống-đốc Nam-kỳ *Krautheimer* với ông Long và ông Lăng mà công kích nữa.

Ông *Khá* đã tận tâm lo cho nền thể dục annam được tấn phát, đặng cho nòi giống thêm mạnh bạo mà chống cự với kẻ ở đời.

Ông *Khá* học nhiều, nói khẩn khái, bặt thiệp.

Ông lo việc chung đã nhiều phen, có bằng sở hiển hiện.

ÔNG HUỲNH-VĂN-CHÍNH.

Ông Huỳnh văn Chính bút tự là Tự-Do là một người trong phần ít người annam ra viết, báo chữ Langsa ban đầu hết. Trước phụ bút báo *Tribune Indigène* của annam lập ra để kháng cự với cường quyền. Ông đã ghe phen đem ngòi viết vô tư, câu văn bùng bổn mà bảo chữa quyền lợi cho annam, nhứt, là hạng dân lao động. Cũng vì ông theo phái báo Tribune Indigène mà đã bị nhiều việc ép bức hắm hại, phải về vàn giả yên thân mấy lúc. Nhưng mà máu nhiệt thành của ông không thể dằn đặng, nên nay ra gánh vác việc nước nhà, đốc lòng lo lắng cho quyền lợi đồng bào cũng như ông đã có ý lo thuở nay. Ông đặng anh em trong các hội thể thao cử ra làm hội trưởng ba năm, đã có công ơn đức nên thể thao annam đặng vững đạt, giục lòng annam lo tập rèn thể thao cho thành một dân tộc tráng kiện trong đời cạnh tranh nầy.

Ông tân học rộng, ăn nói bặt thiệp, đã nổi danh tiếng trên diễn đàn là *giảm đi giảm nói*.

ÔNG LÊ-KIM-TỶ.

Ông *Lê kim Tỷ* không thèm làm quan, về nhà làm dân mà làm dân xứng đáng. Năm 1923, nhơn vụ *Candelier* Fug *Tỷ* dán yết thị cùng đường mà công kích và chung sức với các ông đàn anh tâm huyết như ông *Bùi*, ông Long, ông Bền, ông Dược vân vân, để đánh đổ cái vụ Candelier và vụ courte de marcay. Việc chi hữu ích thì ông không từ nan.

Hằng đem lòng lo cho bọn lao động luôn, và lắm khi viết báo kêu nài những việc ức hiếp của bọn lao động, nhứt là khi về Longthành có lập hội thể thao và cất nhà để sách vở và nhựt báo cho người lao động xem, năm 1928 có viết bài trong Trung-Lập xin chánh phủ mở rộng đường đường Biennon, [illegible] cho đủ chỗ lao động nằm, cụ Bùi quang Chiêu, đồng tình hiệp sức cho ông Monin về Pháp cái việc Candelier.

ÔNG LÊ-VĂN-THƠM.

Ông *Lê văn Thơm* lo việc thể thao trên mười mấy năm trời ; nền thể dục annam do một tay ông vun đắp. Cái công ấy chẳng phải nhỏ, vì nhờ thể dục annam ta mới trở nên dân mạnh sức, mà chen lấn trên đường đời để *mưu cái hạnh phúc được bằng người ta.*

Vài lời ngỏ cùng anh em

COIFFEURS SAIGON

Nhơn cuộc tuyển cử Hội đồng thành phố tới đây, anh em chúng ta ai là người có quyền ứng cử thì xin hãy bỏ thăm cho M. Trần-văn-Khá, Lê-kim-Tỷ, vân . . . vân . . . . ấy là người biết yêu trông anh em mình, người biết binh vực quyền lợi cho đồng bào, anh em đồng nghiệp mình chớ nên quên người.

Từ ngày hội Thể-thao chúng ta lập thành, cũng nhờ lòng hào hiệp của quí lộng, vậy anh em chúng ta nên tổ chức lòng thành mà cảm ơn quí ông hào tâm, sau nữa là bỏ thăm cho quí ông kể tên như trên đây vậy.

Ngày chúa nhựt sắp tới là ngày quốc dân ở Saigon chọn người thay mặt thành phố, vậy anh em mình là người cũng đã quyền tuyển chọn, nên nhớ ông Khá, ông Tỷ, vân . . vân . . . . đừng quên vậy.

THAY MẶT CHO HỘI E. B.
NGHĨA ALBERT.

Xin ông Võ-văn-Nhi lưu ý

Bài lịch-trần của ông gởi xin đăng trong D. N. N, song tòa soạn không có gởi lại nhà in, nên mới không có đăng lên báo.

Tôi rất lấy làm lạ sao tâm tánh ông đa nghi như vậy, nếu tòa soạn có ở bài lại thì tức nhiên tôi cho typo sắp, phần trách nhậm ấy là phần tôi. ông Nương thiệt vô can.

Xin ông chớ nghi !

DƯƠNG - VĂN - CỬU.
Chef des Ateliers,

Nói da xáo thịt vì đâu ?

Một nhà tập làm Quốc-sự, hàm danh giả quả, một nhà soạn báo muốn có người cây tử báo mình giúp sức đặng ra ứng-cử nghị-viên, vì hai cái lòng trâu cọt ghét trâu ăn đó, cho nên gả một chuồng mới bôi mặt đá nhau

Nói rằng phái Lập-Hiến toan chiếm độc quyền đại biểu quốc dân là một câu nói rất vô lý. Đã mấy kỳ rồi hễ người trong phái Lập Hiến mà ra dự cử thì bao giờ cũng đắc thắng. Được như vậy là vì quốc dân công nhận phái Lập-Hiến có chủ nghĩa cao thượng, có qui tắc, có trật tự, có thể làm được việc công ích, song không nên lấy đó mà đoán rằng phái Lập-Hiến tưởng toàn thể quốc dân chẳng có một người tài đức ngoài đảng ấy.

Các ông lãnh tụ đảng Lập-Hiến hễ gặp người tỏ dấu thương dân thương nước thì bao giờ cũng trọng đãi mà có ý muốn vừa giúp qui ông Diệp-văn-Kỳ, Nguyễn-đình-Trị, Nguyễn-văn-Thơm Nguyễn-phú-Hựu có lẽ hiểu cái ý riêng ấy làm chớ. Song có một điều các ông không bằng lòng là đảng Lập-Hiến, dung nhơn tùy tài và bắt buộc đảng viên phải theo trật tự.

Vu rằng ông Bùi quang-Chiêu vì cớ 50 000 đồng của hãng [illegible] ông Trần văn-Khá, nói đi nói lại hoài một câu ấy, công chúng có lẽ đã nhàm tai rồi, Thử hỏi ông Bùi-quang-Chiêu có tiền dần ông Khá với anh em đã banh hay không, mà ông Khá được cử làm hội trưởng Tổng cuộc thể thao Annam, chẳng báo Thần-Chung không trả lời. Thử hỏi vậy chớ ông Khá làm nghị viên thành phố, thì ích lợi chi cho hãng rượu Fontaine hay là hại chi cho dân thành phố, chớ chẳng báo Thần-Chung không đời nào chịu nói rõ ra. Thử hỏi ông Khá đã làm nghị viên quản hạt, nay ra tranh cử một chức nghị viên thành phố là cố ý trông mong thêm danh dự trọng không, chẳng báo Thần-Chung cũng ấp ứng theo thói cũ.

Chẳng qua là ông Khá trước kia không phải đảng viên của phái Lập hiến, song gặp chuyện lo việc công ích như vụ phản kháng độc quyền thương-khẩu, cứu giúp dân bị hỏa tai vân vân, giao thiệp cùng đảng Lập-hiến thấy rõ chủ nghĩa cao thượng của đảng nên xin vào giúp một tay. Vẫn biết trong đảng cũng có một vài người cảm tức nỗi thù riêng, nhưng chẳng ngăn sự cảm tức ấy nặng hơn cái ý theo trật tự của đảng.

Trước khi lập sổ ứng cử nghị viên thành phố, đảng Lập-hiến thiệt hành một cái ý kiến rất chánh đáng, là để cho các hội Annam ở Saigon chọn lựa người ra ứng cử. Người đã được các hội chọn lựa rồi, thì toàn đảng và các cơ quan của đảng phải cực lực vừa giúp cho đắc cử, dầu cho người ấy xưa nay nghịch ý với mấy viên lãnh tụ cũng vậy. Chúng tôi tưởng chẳng còn làm sao cho công bình hơn nữa được.

Trong số mấy người được chọn lựa đó thì có tên ba ông Nguyễn-đình-Trị, Nguyễn-văn-Thơm và Nguyễn-phú-Hựu. Ba ông nầy đã nhận trước mặt phái viên các hội rằng sẽ theo mạng lịnh của các hội và theo ý kiến của mấy ông lãnh tụ đảng Lập-hiến là người thi hành mạng lịnh ấy, nhưng đến khi tuyên đọc giấy tuyển lựa của các hội, thấy có tên ông Trần-văn-Khá, ba ông ấy nhứt định buộc đảng Lập-Hiến phải bỏ tên ông Khá thì mới chịu đứng tên mình trong sổ của toàn đảng giới thiệu cùng công chúng.

Ý kiến ấy nghĩ cũng lạ. Nếu đảng viên ai cũng làm như vậy thì người nầy xin bỏ tên người kia, có lẽ rồi trong đảng chẳng còn một người. Nếu phải chiều lòng mấy ông thành sống ấy thì không biết chừng các viên lãnh tụ cũng bị trục xuất.

Ba ông ấy ra ngoài rồi, báo Thần-Chung rất mừng vì được một dịp lập sổ ứng cử nghị viên, khỏi phải cái khổ xúi dục, cử tri đừng bỏ thăm hay là bỏ thăm trắng, cho kỳ nhì sẽ có người tài đức ra ứng cử. Chúng tôi trong báo Đuốc Nhà chỉ vạch chỗ ấy ra, chớ chưa công kích ông Nguyễn-đình Trị và hai người bạn của ông. Chẳng ngờ Nguyễn văn Trị hay là Nguyễn-đình-Trị rồi truyền đơn và viết bài đăng báo Thần-Chung mà nói xấu đảng Lập-Hiến trước, buộc chúng tôi phải trả lời.

Trả lời vô khoản nào ? Ông Trị chơn đảng Lập-hiến đã lâu, có làm việc ăn lương của đảng năm sáu tháng trời mà không thấy một chỗ nào đảng cho ông ta công kích, chỉ có quanh đi quẩn lại mượn chuyện ông Bùi-quang Chiêu vay năm muôn đồng [illegible] của hãng rượu Fontaine, nhưng nói mơ hồ, chớ không chắc vào đâu. Bởi không chắc cho nên mới nói với ông chủ nhiệm và ông chủ bút báo Thần-Chung rằng ông Bùi vay tiền làm ruộng cạnh đồn. Đều ấy dù chứng rằng ông Trị nghe lóm, nói đùa, bởi vì hội cạnh đồn không có vay số tiền ấy. Nếu ông Trị chịu khó hỏi chúng tôi thì có đâu lầm lạc đến thế.

Báo Thần-Chung biết nói rằng ông Diệp-văn-Kỳ vay tiền ông Khá, chẳng phải là chuyện xấu, sao lại trách người ta ? Vay không làm giấy tờ, chẳng có đất thế chưn, mà cái rằng nghèo chẳng phải xấu, còn đến phiên người ta vay có giấy tờ hẳn hòi, có đất thế chưn, lại kích bác, thì ông thành sống Diệp-văn-Kỳ nói xuôi cũng được, nói ngược cũng hay. Lấy theo cái lý thuyết ấy thì mấy người thiếu nợ chả là bạn thiết của Chả và hết thảy. Cũng đáng khen cho báo Thần-Chung lập luận rất khéo.

Còn công kích ông Thần-văn-Khá vì ông làm công với hãng rượu Fontaine cũng là một cách nhồi sọ độc giả. Người khác làm công với hãng ấy thì không sao, chỉ trừ ông Khá thì mới là đắc tội với đồng bào cử tri theo lý thuyết của báo Thần Chung, thì Annam ta chẳng nên làm công cho một hãng nào của người âu tây hết thảy, có lẽ đừng làm việc với Chánh-phủ, mà có làm thì phải vác hết cái mặt, không chào quan trên như ông huyện Trị vậy mới đúng bực anh thì.

Còn bao nhiêu công lao đối với đồng bào thì chẳng nên kể ra gì. Làm việc gì hư việc nầy, miễn là có cái hân hạnh từ chức ấy là có chí trượng phu. Nực cười khoe khoang cho đến nỗi dám phô rằng làm tri huyện một tháng mấy trăm đồng mà dám từ chức. Tri huyện một tháng lãnh lương mấy trăm ? Số lương tri huyện ở Saigon, có một bà vợ hay đau và chín đứa con thơ, bỏ chức ấy đi làm chuyện khác có lẽ nhiều tiền hơn, đồng bào ghi công cho ông huyện Trị thì đồng bào thiệt là rộng lượng.

Lý thuyết của báo Thần-Chung cực kỳ khôn khéo Chúng tôi chịu phần vụng, không có tài biện bạch dường ấy, chỉ biết nói thiệt mà thôi, nói thiệt cho đến nỗi mỗi khi chúng tôi vạch một chỗ gian xảo của báo Thần-Chung thì báo ấy cứ im thinh, chẳng trả lời một câu.

Nói rằng chúng tôi chưởi ông Diệp-văn-Kỳ cũng là một cách lập luận rất khéo. Thiệt tình thì chúng tôi chẳng bao giờ chưởi ông ấy, chẳng bao giờ nói xấu người quá vãng, chỉ nhắc lại rằng ông ấy cụ nợ làm việc cho hãng nầy hãng khác, nhưng cũng chưa chắc ông ấy cụ nợ có dính dấp chi với ông Diệp-văn-Kỳ hay chăng, thì chẳng phải chưởi.

Chúng tôi không chưởi, chúng tôi chỉ hài tội ông Diệp-văn-Kỳ có tật xấu, hay khuấy nước đục đặng no bụng cá, nhắc cho đồng bào nhớ rằng mỗi khi có việc công ích, thì ông ấy thường trốn tránh, hoặc giở cái ngón gian xảo ra.

Xưa nay cái ngón gian xảo của ông ta không hại đồng bào cho mấy thì chúng tôi dung tha được song trong vòng một tháng nay, dụ dỗ ông Nguyễn-văn Trị và ông Nguyễn-văn-Thơm đã đầu, đặng được một số ứng cử mà có tờ báo mình trợ lực, làm như vậy có hại cho đồng bào vì sự chia bè chia đảng, cho nên chúng tôi vì phận sự mà phải vạch chỗ ấy ra.

Đến ngày 5 Mai cử tri Saigon sẽ tặng cho ông Diệp văn-Kỳ một bài học, kẻo để ông ấy tưởng rằng nhồi sọ Annam rất dễ.

HỒ VĂN-NGUƠN

Ông Nguyễn-đình-Trị năm xưa xúi sinh viên Nữ học đường phế học. Báo Thần-Chung vu rằng nghe lầm đảng Lập-Hiến mà làm hại bao nhiêu cô con gái phải bỏ học.

Có lẽ nào tài trí làm nổi một ông huyện mà lại lầm như con nít hay sao ? Đừng tưởng như vậy. Ông huyện Trị khôn lắm chớ. Con người khác thì bị đuổi luôn, nhưng tiểu thơ Nguyễn-đình-Trị lại được trở vào nữ học đường. Đã có tài đem con mình trở vô trường được, thì còn lầm nổi gì ?

Anh em dân thợ Ba-son có nhớ một khi anh em bất bình muốn đình công, hay là toan cọng biểu đồng tình với quốc dân, thì ông Thừa-biện Nguyễn-văn-Liêng cư xử làm sao hay chăng ?

Vì hành động không được đường đường chánh chánh nên ông Liêng làm chức thừa biện đã lâu, nhưng không bao giờ được cử vào bàn trị sự hội thừa biện sở thủy xưởng.

Không chắc ông Liêng đừng vào hàng sáng lập hội nhơn công sở thủy xưởng mà có ý muốn giúp ích cho anh em dân thợ. Dỡ cuốn điều lệ ra xem, dân thợ lâm bịnh, đến ngày thứ mười một mới được châu cấp mỗi ngày 2 cắt, mà phải trình giấy thầy thuốc, tốn kém ít ra cũng ba đồng. Ấy là công cán của ông quản lý Nguyễn-văn-Liêng.

De Lachevrotière đương muốn hại Annam, ông Chiêu và đồng chí ngăn cản. Ông Nguyễn-đình-Trị xách Thần-chung núp sau lưng mà đâm lên ông Chiêu.

Một buổi hội đàm

Tối thứ năm 2-5-29, ông Lê-trung-Nghĩa thay mặt cho Lẽ báo và ông Nguyễn-cao Viễn (Alpha) thay mặt cho báo Đông dương diễn-đàn (La Tribune Indochinoise) có tổ chức một cuộc hội đàm tại rạp hát Thành-Xương, mời các nhà ứng cử nghị viên thành phố Saigon đến giải bày sở kiến, và mời cử tri dự thính. Cái ý của hai ông tổ chức cuộc hội đàm nầy là muốn cho anh em một nói một giống được một dịp gặp mặt nhau, bày tỏ các đầu xích mích trước mặt công chúng, cho rõ ai quấy ai phải, những người quấy thì nhận lỗi mà sửa mình, cho khỏi cái khổ anh em một nhà xâu xé với nhau. Song không chắc hết thảy mấy ông đến rạp hát bữa đó hiểu cái lẽ ấy và không tưởng rằng cuộc hội đàm nầy khác với tiếng Hồng-môn hội yến đời Tây-Hớn, cho nên xảy ra nhiều chuyện đáng buồn. Bổn báo xin lược thuật cho chư độc giả được tường và cố noi theo những đều tai có nghe, mắt có thấy thiệt.

Trước hết ông Nguyễn-văn-Bá, chủ bút báo Thần-Chung, bốn giờ chiều đã tư thơ cho hai ông Nghĩa và Viễn mà hỏi xem có cam đoan giữ được ổn thỏa hay không, có vậy thì ông mới chịu đến. Hỏi câu đó cũng có lạ tai một đôi chút. Người tổ chức cuộc nầy có khai với quan Thống đốc theo pháp luật, thì sao sao cũng có một vài ông cò và lính tuần thành giữ trật tự. Vì bằng có việc xon đột xảy ra thì trong chỗ diễn thuyết hai ông tổ chức phải chịu trách nhiệm, can chi phải hỏi đi hỏi lại.

Giấy mời 8 giờ rưỡi mà chưa đến 8 giờ cử tri đã lựu trước Thành-Xương đông lắm. Có người muốn phá đám cho nên có giấy phép bổ thăm mà không chịu trình, cử viện lẽ rằng hễ thấy người Annam đều được vô nghe thong thả bởi vì hội đồng thành phố thay mặt cho dân Annam chớ không phải thay mặt cho cử tri mà thôi. Nói như vậy cũng có lý, song nếu có người nhắc cho nhớ rằng dân Saigon cả chục muôn còn rạp hát Thành-Xương chỉ chứa được chừng một vài ngàn người, thì chẳng biết mấy ông ấy trả lời làm sao. Đến sau nhờ có ông cò phân xử mới êm chuyện ấy.

Các ông đến dự thính vô rạp hát, ngồi yên rồi mới khởi sự cử bàu thị sự. Ông Viễn (Alpha) được cử làm chánh chủ tịch, còn hai ông Lương-văn-Thân và Nguyễn-văn-Thiết làm phó chủ tịch. Trong lúc cử bàu thị sự lại xảy ra một chuyện gai mắt nữa, là có một ông chẳng thị sự chẳng phải người tổ chức mà cũng lên diễn đài, đứng nói om sòm, thành ra ông có phải mời đi tuồng.

Dòm trên diễn đài, các nhà ứng cử đủ mặt, duy thiếu ông Võ-văn-Nhi ngồi theo hạng dự thính, và 3 ông Nguyễn-văn-Thơm, Nguyễn-hoàng-Tá và Trần-văn-Mật không có đến.

Trước hết ông Nguyễn-khá: Nương giải bày chương trình của sở Lập-Hiến, trong đó có 23 điều ích lợi cho dân thành phố, nếu sau ông đứng tên trong sở ấy đắc cử, thì tình nguyện làm cho dân sự được hưởng nhờ. Khóa trước ông Nương làm nghị viên thành phố được hai năm, nên thấy rõ chỗ nào cần yếu cho dân Annam mà chưa thi hành được như ý, nên nay ông nói nghe rõ ràng lắm, cử tọa đều bằng lòng vì ông gái trúng chỗ ngứa, khi ông nói dứt lời tiếng vỗ tay rần như pháo nổ.

Kế đó ông Huỳnh-khương-Ninh cũng là ông Nghị viên mãn khóa nói mấy câu cám ơn Cử-tri đến nghe diễn thuyết đông đảo và xin biểu đồng tình với ông Nguyễn-khắc Nương chung vai đâu cật mà lo việc công ích. Thính giả vỗ tay tỏ ý bằng lòng.

Bây giờ đến phiên ông Nguyễn-văn-Bá, chủ bút Thần-Chung, ứng cử nghị viên thành phố theo sở Ng dinh-Trị. Ông cắt nghĩa tại sao ông nói nghị viên không làm được việc gì cho nên thân mà ông lại muốn tranh một chức nghị viên. Có hai lẽ buộc ông phải ra ứng cử, một là phản đối với đảng Lập-Hiến, hai là bất bình vì chế độ hiện thời, số nghị viên Annam ít hơn nghị viên Langsa. Phản đối với phái Lập hiến thì dễ, như gặp làm cho số nghị viên Annam bằng hay là hơn số nghị viên Langsa, ông nói rằng được, song chúng tôi tưởng thế lực của một ông Hội đồng thành phố không kham việc ấy nổi. Chớ nhị lòng cử như vậy mà ổn, luy cử tọa đều hiểu ông nhồi sọ mà chẳng ai cãi. Ngặc một đều khi ông nói qua chuyện phản đối đảng Lập-Hiến, ông lại chất vấn ông Trần-văn-Khá về công chuyện ở bên Pháp, ông lượm một lá truyền đơn rớt dưới sàn mà xen chuyện cụ Phan-tây-Hồ vào. Bởi cho nên có một vị cử tri nhắc cho ông nhớ rằng anh em nhóm lại mà nghe nói chuyện tuyển cử nghị viên chớ không phải đặng nghe luận bàn quốc sự, và hỏi ông vậy chớ có đi bên Tây hay không mà thuật chuyện bên Tây. Mấy chục người đồng la hai tiếng « nghe lóm ».

Vì vậy cho nên ông ấy quá ông Trần-văn-Khá phải đứng dậy xin phép bào chữa lấy mình vì ông Bá kích bác đích danh. Phe của ông Bá lại không muốn cho ông Khá biện bạch, cho nên có một chuyện nói tiếng Annam hay là tiếng Pháp, diễn giả xin nói tiếng Pháp trước rồi dịch tiếng Annam sau, mà kẻ chịu người không, gần 15 phút đồng hồ mới êm chuyện ấy.

Ông Khá trước hết tự hỏi được một dịp anh em gặp nhau bày tỏ chơn tình thì nên vui hay nên buồn. Vui buồn hai lẽ khó phân. Chớ chi anh em một nhà mà biết nhớ rằng một máu một thịt tài nên vui. Ông không muốn cho buổi hội đàm nầy có phần đau não nhiệt vì khi kẻ nghị hòa với Annam là De Lachevrotière sắp đặt mưu kế đặng liếm địa vị Đốc-Lý, rồi lần lần nhảy lên ghế hội trưởng nghị viện quản hạt, không biết chừng dòm đến chức thân sĩ Namkỳ, mà Annam ta cứ xâu xé với nhau thì cũng đáng buồn thiệt. Ông đã làm hội đồng quản hạt mà còn muốn ra tranh một chức hội đồng thành phố là muốn phản đối với một cái sở kia do De Lachevrotière chủ trương. Đương khi De Lachevrotière công kích đảng Lập-hiến, các người Annam đồng tâm đồng chí với De Lachevrotière toan chôn ông xuống bùn, ông cũng không muốn trả lời bởi vì hơi sức đâu mà giận anh em trong nhà, hơi sức đâu mà tranh đấu cho mang tiếng kẻ nhà dại chợ. Ông khêu gợi cái tình đồng chủng, cử tọa rất cảm động, năm bảy phen vỗ tay, ông phải năn nỉ xin đừng vỗ tay nữa bởi vì chẳng phải chuyện vui mừng, chẳng phải anh em đến đây mà diễn chơi, nên nghiêm chỉnh đặng lo việc chung.

Bây giờ ông nói qua chuyện phản nghịch công kích ông dữ dội. Lấy đều chi mà công kích? Chỉ nhắc đi nhắc lại là ông làm công với hãng rượu Fontaine, song ông làm công với hãng ấy cũng như cụ Diệp-văn-Cương, cha ông Diệp-văn-Kỳ vậy. Đến đây chúng tôi chẳng ngờ có một câu nói thiệt mà xảy ra một chuyện đáng buồn. Trong phái Thần-Chung có một ông tỏ ý bất bình vì ông Khá công kích người vắng mặt. Cử tọa đều day lại mà chỉ chỗ ông Diệp-văn-Kỳ ngồi trên lầu Q à có ông ta ở đó, chớ không phải vắng mặt.

Ông Kỳ trên lầu nói với rằng ông Khá chưởi ông, phải để cho ông trả lời. Nói xong xuống thang, phân phân lại diễn đài, không hiểu ông Kỳ lấy ẽ gì mà nói người ta chưởi mình. Ông Khá không nhận làm hãng rượu là xấu, thì nhắc rằng xưa kia cụ Diệp cũng làm chỗ đó, có lẽ nào vu rằng ông chưởi bới được? Vậy thì cử tuyên bố rằng mình cấm hết thảy thiên hạ nói chuyện làm công với hãng rượu, ngoại trừ báo Thần-Chung có phải là xong chuyện hơn hay không?

Ông Kỳ vừa lên diễn đài thì thính giả nhao nhao lên- không còn ai nói được: một câu nào nghe cho rõ. Em nhỉ đều bất tiện, cho nên chủ tịch phải tỏ với ông có rằng không nhận trách nhiệm giữ trật tự nữa, ông có liền mời anh em ai về nhà nấy.

Có vậy mà ông Kỳ với ông Hựu vu rằng Alpha xô đuổi đồng bào. Ông Lê-kim-Tỷ bất bình mới nói lớn cho anh em cử tri nghe rằng cuộc hội đàm đương êm ái, mà chỉ vì nhà lãm báo Diệp-văn-Kỳ phá đám nên anh em phải giải tán, lỗi nầy về ai xin anh em xét lấy.

Ấy xong cuộc hội đàm. Cử tri ra về đều chắc lưỡi lắt đầu.

Đ. N. N

Sở Nguyễn-đình-Trị đã có tên Nguyễn-phú-Hựu đứng trong đó, không đủ góp mấy trăm lá thăm của anh em làm việc tòa và trạng sự hay sao? Chưa chắc các bạn đồng sự cũ của ông Hựu công nhận rằng ông xứng đáng địa vị nghị viên thành phố.

Nguyễn-đình-Trị và Kỳ-văn-Diệp cũng lo ngại vì chỗ ấy, cho nên sau mới bạn tính đem ông Trần-quan-Phú vào thêm đặng mua lòng anh em trong Niết-Tỵ. Ông Phú vốn không mích lòng ai vì ông ta thuở nay vẫn như nhược, nhờ như nhược mà không mích lòng, song chẳng có lẽ nhờ như nhược mà làm được một ông hội đồng thành phố có giá trị.

Ông hội đồng Thơm xin bãi thuế cũng quấy, báo Thần-Chung ca tụng công đức, nhưng quên nói rõ rằng ông Thơm chỉ mượn người đặt một lá đơn thỉnh cầu, cậy người đánh máy cho sạch sẽ, rồi bữa nhóm đem trình giữa hội đồng. Ủy viên Langsa đem ra bàn, ông Thơm chẳng nói được một câu mà bào chữa ý kiến mình, lại phải nhờ ông Khá biện bạch.

Từ ấy tới nay dân thành phố Saigon đã khỏi đóng thứ thuế ấy hay là cũng phải đóng như trước? Sao báo Thần-Chung không nói rõ luôn thể?

VĂN PHÒNG BIỆN LUẬT

Mᵉ Trần - văn - Liêu

LUẬT - KHOA TẤN - SĨ

và bình luật đại học tốt nghiệp

Trước khi kiện thưa, cùng có việc chi uất-ức về lẽ luật, xin chư quí vị đến phòng văn của tôi bàn luận, cùng là viết thơ cho tôi, thuật công việc rành rẽ, tôi sẽ phân giải rõ ràng về luật lệ và mọi việc về *đơn từ kiện cáo*.

Bữa thứ hai và thứ năm, buổi sớm mai, *không ăn tiền*.

TRẦN-VĂN-LIÊU.

128 rue d'Espagne -:- Saigon

(Gần bên Chợ-mới)

Xin quí vị cử tri lưu ý!

Nhơn ai chưa lãnh kịp giấy bầu (carte d'électeur) thì bữa chúa nhựt xin đến tại xã-tây trình giấy thuế thân lãnh giấy bầu rồi bỏ thăm.

2° Mỗi vị cử-tri được phép bỏ vô bao thơ hai lá thăm, miễn là trong đó không quá tám tên thì được.

Đ. N. N.

Thùng không kêu lớn tiếng

I.— Cái cử chỉ gian hùng của Diệp-văn-Kỳ

Ông Diệp-văn-Kỳ từ ngày ở Pháp về bô rằng có bằng cấp cử-nhơn luật, cử nhơn văn-chương Pháp và tú-tài chữ Annam, thiệt hay giả công chúng đâu có biết, chỉ thấy trong nhựt trình thì hay vậy tin vậy, mà cũng mừng cho Annam ta có người như thế. (Những bằng cấp ấy ông ta không biết dùng vào đâu nên lấp mất, bây giờ muốn moi lên thì đã thanh phân, không thể trương ra).

Khi đó ông ta vào đường ngôn luận, bên tờ ĐÔNG PHÁP đương lúc thạnh hành nên xen vô, bàn tính với ông Nguyễn-kim-Đính đặng lãnh làm. Ông Đính vì lúc ấy đa đoan công việc, nên nhượng tờ báo cho ông ta.

Tờ báo vào tay mặc sức bô bào cố sát; lo cho nước cho nòi giống, xã-hội, bênh vực kẻ yếu, bình phẩm ông kia ông nọ, nói đông nói tây, trong ý tưởng thiên-hạ ưa mến . . . nên tính chôn tờ Đông-Pháp đi, vì đã dựt cả mối hàng, bèn ra tờ khác đổi hiệu Thần-Chung nói là chuông *mai*, chớ kỳ trung muốn để ý chuông *thần*, vì 2 chữ *thần* viết ra chữ quốc ngữ thì cũng như nhau, nào ai biết *mai* hay là *thần*. Chớ chi thiệt ý mình muốn nói chuông *mai* thì để thêm 2 chữ Annam ở dưới thì có đâu nghi ra đặng 2 nghĩa.

Bước chơn vô làng báo kích bác đồng-nghiệp thế nầy thế nọ đặng lấy danh, mà mấy tờ báo nọ không dám đối đầu vì kiêng 3 cái bằng cấp to như trùng ba-rích. Thấy người ta kiên thì đặng trốn làm tới, đến chừng biết rõ là không phải trạng TRÌNH hay là CÔNG-HUYNH, ấy là bợm tuổi cơm và giá, giả dối lường gạt thiên-hạ: nên chúng kích bác lại không có một lời tới cho xuôi, chỉ có kiếm điều nói quàng cho khỏa lấp, (lấp bằng cấp đặng chớ mấy cái tư cách đã dối sao đặng với thiên hạ).

Ông Kỳ làm sao cho người tưởng rằng diễn thuyết tài, nên người ta hay mời hay cậy đã mấy phen, song ông Kỳ cứ trốn tránh mãi. Một lần diễn thuyết tại nhà khuyến học hội ở Saigon và một lần Khuyến-học ở Gocôn, về vấn đề bát bộ.

Diễn hay quá thính giả lơ hết muốn nghe. Đến đổi ở Gocôn người ta nhắn với ông ta sau có xuống diễn thuyết nữa xin diễn về vấn đề nào khác hơn. Chớ chủ nghĩa của hội Khuyến học rành rành mà đem bát bộ vô diễn thuyết ăn nhập vào đâu. Nào là bát nam, bát khách, phú-lục... vân vân, ông ta bát bằng tên bát bộ chăng? Làm một ông chủ nhiệm một tờ báo, có tài thì để 3 4 cái bằng cấp, tưởng giúp ích cho dân tộc nhờ, té ra dạy dân bát bộ. Chết chưa! Còn ông ta cũng chưng sơ về thể tháo, thể dục nói ó, mà kỳ trung đối đặt, đã đôi ba phen người ta cầu, mà trốn lên trốn xuống đến đổi có mặt mà biểu nói mắc đi khỏi.. có một lúa hội « Etoile de Giadinh » đi đá banh tại Gocông, khi ăn tiệc rồi rồi ông ta đứng dậy nói về thể tháo, ước sao đàn bà Annam ta tập đá banh, đánh vợt, nhảy đầm cho có sức mạnh... Chết nửa chưa, đàn bà mình mà đá banh, đánh vợt, nhảy đầm, thì có hạp với phong hóa chăng? có thú vị không? theo ý ông Kỳ thì ông thích lắm...

II - Ông Diệp-v-Kỳ có tánh khi người và ghen hiền ghét ngõ.

Từ ngày ông Kỳ viết báo có ý mục hạ vô nhơn, Ai cũng không bằng ông ta. Khêu khích nhiều người thị đời như thảo giải. Chắc ai cũng còn nhớ cái bài ông ta nói ông Dương-văn-Giáo trong Đông-Pháp, khi ông Giáo ở Pháp đậu Luật-khoa tấn-sĩ làm trạng-sư tại Pari công việc của ông tôi không cần tô điểm, ai ai cũng đã biết rõ hơn tôi, mà ông Kỳ chê ông Giáo không đáng về phương diện chi hết cần chi nói đến. Ông Giáo thua ông Kỳ vì có một cái bằng cấp *thiệt* sao bằng 3 cái giả của ông ta...

Đố ai biết ông Kỳ ở nhằm phe nào? Gặp đám Thanh-niên nói theo Thanh-niên, chung với bực lão thành thì muốn làm vai lão vô. Song bực lão thành có con mắt tinh đời, biết xem người, độ vật, nên không ưa thứ giả dối. Ông ta tức giận mỗi ngày công kích mấy ông trong đảng Lập-Hiến là mấy ông Hội-đồng quản hạt. Đặng chi, đặng kiếm chút tiếng tăm, phòng có chờ cơ hội mà ra hội đồng... Vì ông muốn làm hội-đồng thất kinh, sông nói cầm chừng rằng không ra -- Tại sao ??? Tại là dân Tây không phải dân Tây, dân Annam không phải Annam vì không có đứng bộ dân Annam trong tỉnh nào hết.

Ông ta xin đóng giấy thế thân hoài không đặng. Ấy là dân lậu. Như vậy mà hội đồng gì. Đồng đình thì đặng.

Bởi thế không biết làm sao mới bô bào cổ động cho người ta nghe theo mình đặng kiếm tiền (ấy là nghề làm báo của ông ta vậy). Song thiên hạ có con mắt có lỗ tai, khờ khạo chi mà nghe theo ông ta, nên kỳ hội đồng quản hạt vừa rồi là một cái bài cho ông ta. Thất bại một lần còn ráng ráng mà chưa biết hồ, vì tánh ngựa con báo đá, nay làm bánh nửa vận động cho một bọn a ý theo ông ta, bỉnh công ra tranh chức hội đồng thành phố. Mạnh thay cho tờ báo giả dối là Thần-Chung, chết nay chết mai mà không biết, còn gượng gạo ôi tiếng cầu may.

Cử tri người ta phục tài, phục đức mà lựa cử những người biết lo cho dân những đều cực khổ, chớ có phải lựa mấy chú nhiều tiếng nhiều lời, ý có bạo muốn vái ra gạt người mà lãnh chức ông hội đồng rồi vinh mặt vinh mày, dân khổ thấy kệ dân, có kêu ca cũng giả đui giả điếc. Những kẻ ấy dân đâu có gần đặng, thì dân cử mà làm chi. Xin các Cử-Tri Saigon xét kỹ, chớ có nghe lắm, tin lắm kẻ giả dối, gian hùng. Không lẽ Cử-tri Saigon đây không có tư cách bằng Cử-tri ở lục-châu.

Ông Diệp-v-Kỳ kích bác ông Trần-văn-Khá rằng là người làm hãng rượu Fontaine, là cái hãng bán thuốc độc cho Annam uống, xuối Cử-tri đừng bỏ thăm chức hội đồng quản hạt, nay cũng miếng đó nữa xuối Cử-tri đừng bỏ thăm chức hội đồng thành phố, để tiến dẫn bọn của ông ta là 6 người: Trị, Thơm Ng. Hựu, Bá, Liêng và Phú. Quí ông coi 6 ông nầy cao rao trong nhựt trình của họ, những đều chi đâu gọi là lo cho dân, thấy đó cũng đủ biết là nhiệt thành rồi, tư cách người trong ruột làm sao lộ ra ngoài cũng vậy đâu ai cho đặng. Báo *Thần-Chung* có lẽ sửa lại là *thùng không* đúng hơn.

III. — Những cách thủ vật của Diệp-v. Kỳ đối với ông Bùi-quang-Chiêu và ông Trần-văn-Khá.

Ông Kỳ không biết chi mà vu cáo ông Bùi cứ nói chuyện thiếu 50.000 đồng của hãng Fontaine, cho đều ấy là đều hại Annam, bán nước, bán dân . . . Ông Bùi có vay thì trả cho hãng, chớ có chi mà ông Diệp dà diệt. Phải ông Bùi bênh vực hãng ấy rồi hãng ấy cho tiền thì còn có chỗ nói đặng.

Ông Bùi từ ngày đắc cử Hội-đồng quản hạt, làm những đều chi tổn hại dân Annam đâu, thì Diệp-văn-Kỳ chỉ ra cho công chúng rõ, chớ nói bóng nói dáng thì nghĩa lý gì, ấy là thứ vơ cán chạ.

Còn nói hãng rượu Fontaine là mối hại Annam, sao từ ông ta viết báo đến nay không thấy công kích, vận động cách nào cho Annam ta đừng uống rượu hãng ấy mới là ích cho xã-hội. Ông Khá bất quá là một người làm việc trong hãng ấy chớ không phải hùn hạp chi, hay là xuối dục hãng làm đều chi hại Annam mà ta được biết. Ước sức như hãng ấy biết ông Kỳ, mướn ông vô làm chỗ ông Khá mỗi tháng cho 4, 5 trăm bạc, thì ông Kỳ làm không? Như ông Kỳ có làm đi nữa thì là người thuốc Annam sao? Kích bác mà kích bác không đúng, ai ai cũng cho là thủ vật, mà quả thiệt vậy. vì lúc nọ mượn tiền ông Khá 1.000 đồng ông Khá không cho, rồi cứ theo sau lưng la ôi . . . . . Tục ngữ tây có câu: « Les chiens aboient la caravane passe » câu ấy có nên dùng trong lúc nầy đối với Thần-Chung không?

Chư quí độc giả lớn nhỏ xin xét kỹ coi mấy lời tôi nói trên đây có quá chăng, chớ tôi không phải người ra gánh việc thiên hạ, song gai mắt như phần đông trong thức giả, nên mới phô trương trên báo giới.

Tôi còn muốn nói thêm nữa song đã nhiều quá rồi, để khi khác sẽ nói thêm.

NGÔ-NGAY.

Đèn essence TITOLANDI phải dùng essence SHELL thùng vuông hay là essence AVIATION dầu thiệt tốt đốt sáng và không hư đèn. Đừng mua dầu thùng tròn và dầu bom theo mé đường nhiều khi có cặng và lộn nước dầu lu.

Đèn đốt thường không hư, đèn cho mượn mau hư vì bởi để khô đèu. Lục-tỉnh dầu đâu cũng có trữ bán. Vậy ai xin hỏi đồ phụ tùng thay đổi và giấy in dạy cách sửa đèn dễ lắm.

N.B.— Nhớ mua nguyên thùng vuông hiệu dầu essence SHELL hay là AVIATION chiết ra ve có lợi và dầu tốt không hư đèn. « Dầu essence máy bay hiệu AVIATION tốt hơn hết ». Đèn essence châm dầu rồi để 15 phút đồng hồ cho thấm tim rồi đốt.

NGUYỄN-VIẾT-THẠNH.
VINHLONG.
Đại-lý cho hãng TITOLANDI, Paris.

Mua bán điền thổ

CHO VAY CỘ THỔ CHƯNG

Xin do nơi ông Hồ-văn-Lang, *Directeur de* l'Agence d'affaires de l'Ouest

N° 9 Quai du Marché — Sốctrăng

Muốn bán 5 sở ruộng

1° Một sở 150 mẫu, tại làng Tân-Hưng dài theo mé kinh Phó-đương, gần Ngã bảy Phụng-Hiệp (Cầnthơ). Mỗi năm gặt 11 000 giạ.

2° Một sở 65 mẫu tại làng Ba-trinh (Sốctrăng) dài theo mé kinh Rạch-vọp gần Phụng-Hiệp. Mỗi năm gặt 2000 giạ.

3° Một sở 10 mẫu tại làng Ba-trinh. Mỗi năm gặt 300 giạ.

4° Một sở 11 mẫu 5 sào, tại làng Bình-minh tổng Bình-trị Cầnthơ. Mỗi năm gặt 400 giạ.

5° Một sở 1000 mẫu, dài theo kinh quan-lộ, gần Ngã-bảy. Mỗi năm gặt 30.000 giạ.

Vì cần muốn mua bán mà ít vốn thì ông Hồ-văn-Lang sẵn lòng giúp và nhơn dịp xin rao nơi đây cho quý vị nào muốn mua bán ruộng đất. Ruộng tốt, giá rẻ.

Dịp may cho mấy ông, mấy bà muốn mua sắm ruộng đất. Ruộng tốt, giá rẻ.

Hai chữ « bằng lòng »

Hai chữ bằng lòng ai lại không muốn, nếu ở đời mỗi việc đều được bằng lòng thì thiết tưởng người ta ở trên cõi tạm nầy không còn có gì vui sướng hơn nữa.

Hai chữ BẰNG LÒNG có dễ được không? Thưa không dễ mà không khó, khó hay dễ cũng tại ở mình không chịu chọn lựa đó thôi, nếu mỗi việc mình đều lưu tâm chọn lựa thì hai chữ bằng lòng kia có thể được luôn luôn vậy; tỷ như mình có tiền muốn cất nhà, mình tìm kiếm cho được người chuyên môn vững ghề kiến trúc mà tin cậy, thì làm gì mà chẳng đặng vui lòng; mình có tiền đi đặt may quần áo, mình chịu lưu tâm kén chọn cho được anh thợ rành nghề thạo việc mà đặt may thì làm gì mà chẳng được bằng lòng, đó là cái lẽ khó lòng hay dễ đều tại nơi mình đó vậy.

Bây giờ quí ông quí thầy có muốn thử coi vậy không? Về việc lớn lao thì đây không tiện đến, vả cũng không phải là mục đích bài nầy, song về việc giao dịch hằng ngày, nếu quí ông quí thầy muốn được bằng lòng thì tôi điểm chỉ: quí ông quí thầy hãy sọạn coi những quần áo tây, áo dài của quí ông quí thầy xem coi nào bị dơ, bị lủng rách và xem coi quần áo có phải mua thêm những món gì, rồi quí ông quí thầy hãy đi thẳng tới tiệm « *The Modern Tailor Tiến-Duệ* », số 37 đường Đỗ-hữu-Vị Saigon mà mướn mấy tại và đặt may thêm, rồi quí ông quí thầy sẽ được 3 điều bằng lòng, trước hết quí ông quí thầy sẽ được bằng lòng về cách tiếp đãi bật thiệp của đồng nhơn trong tiệm, hai là quí ông quí thầy sẽ bằng lòng là thấy những đồ laine, nỉ cũ của mình đưa đó cái dơ ở thì được sạch sẽ thơm thơm cái lũng rách tốt hành hiếm ít ai biết được, điều thứ ba điều là quí ông quí thầy sẽ bằng lòng hơn hết là đặt may được những bộ đồ nó vừa vặn đúng dắn, vai áo thì phẳng lỷ, cổ áo thì ôm sát, thân quần thì vừa xít, ống quần thì thẳng vo, nó làm cho quí ông quí thầy được bằng lòng mãi mãi, mỗi khi bận đến nó đứng soi gương (kiếng) tự thấy mình thêm lịch thêm xinh, thơ thới dễ chịu, nó không xông xinh bận bịa như bận những bộ đồ khác, chứng đó quí ông quí thầy sẽ công nhận rằng: *tiệm « Tiến-Duệ » may khéo thật. tiệm « Tiến-Duệ » mấn giỏi thật. đưa đồ laine nỉ cũ cho tiệm Tiến-Duệ sửa sang lại thật đáng đồng tiền, đặt may đồ tại tiệm « Tiến-Duệ » thật đáng đồng tiền,* thật vừa lòng, ... thật bằng lòng.

Vạn-quốc Tiết-kiệm-hội

(Vạn-quốc trừ súc Hội)

HỘI NẠC DANH PHÁP ĐỂ HIỆP VỐN

Tư bản của hội 65.000 lượng (1/2 đồng ấy) 2.000.000 quan phật lăng (1/4 đồng rồi)

Tiền dự trữ cái năm 1928 là 28 740.285.97

QUAN-LÝ CÔI ĐÔNG-PHÁP

25, đường Guynemer Saigon, 25

-:- Téléphone, 571 -:-

HỐI CÁC VÉ TIẾT-KIỆM LẠI

XỔ SỐ LẦN THỨ MƯỜI TAM

Ngày 28 Mars 1929:

Série n° 364 được ra.

Hai Vé Tiết-Kiệm số 364 và 2804 thuộc về série 364 được hối lại theo như giá từ bổn mình đã mỗi vé

Một ngàn đồng

Hai Vé ay của ông René Fano ở Paris rue Lalo

Xổ số kỳ tới nhằm ngày thứ hai 29 Avril 1929 3 giờ chiều

Tại phòng làm việc của hội 25 đường Guynemer, Saigon

Ai muốn lấy vé Tiết-Kiệm của hội lại tại mấy người Courtiers hay là Agent của hội, hoặc đến phòng văn Quản-lý Đông-Pháp số 25 đường Guynemer, Saigon.

Có một cuốn sổ các nghĩa rành gởi cho người nào hỏi

Nhỏ mà lớn

Nhà máy xay Phan-văn-Tạo tại chợ Caithia xay 24 giờ đặng 1500 giạ, xay mau, gạo tốt; Giá rẻ, Lợi lắm.

Thuật qua thị chánh ở Bá-linh (nước Đức)

Nước Đức cốt chú trọng huấn luyện quốc dân cho quen cách thức ngăn nắp thứ lớp, việc gì cũng đều ngay ngắn chỉnh tề, không có bối rối gì cả; đối với quân sự giáo dục vẫn thế, cho đến phổ thông giáo dục cũng không khác gì, và chẳng những giáo dục mà thôi, cho đến cách kiến thức nhà cửa, ở các đô thành và những đồ công cụ nọ kia, đều theo chế độ ngay ngắn chỉnh tề cả.

Cho nên nhà đặt ở thành phố Bá-linh chỉ có rộng hẹp khác nhau, chớ bề cao thì in nhau cả, tới đó thành ấy, thấy những cảnh trạng thứ tự trang nghiêm, khiến người tán lướt khen thầm.

Những cái ghế sắc ở các công viên có thể để vô trong xe được, từ cái đinh cái chốt không sai lạ chút nào, mà những ghế ở trong trường học, cũng có thể đem đặt ở ngoài công viên, rất nhỏ như những cái thẻ treo trước cửa phố, mà khuôn khổ to nhỏ đều như nhau cả, cho nên những ngọn đèn treo ở trên xe, in hết những ngọn đèn treo trước cửa. Xem thế đủ biết thị chánh ngay ngắn chỉnh tề biệt dường nào!

Nước Đức từ khi thua trận, về đường quân sự bị các nước hạn chế, cho nên cái chế độ người cả nước đều đi lính, ngày nay không thể công nhiên thi hành được nữa. Nhưng cái tư tưởng quốc gia của người nước Đức, khi lọt lòng mẹ đã ấn sâu vào trong óc rồi, cái quyết tâm nghị lực thương nước, nước khác không thể sánh kịp được, cho nên việc quân sự tuy ở trong vòng hạn chế, nhưng họ hết lòng hết sức quyết tiến bành, nay họ đã đem chế độ trưng binh đổi làm chế độ cảnh sát, nên chi những cách quân sự giáo dục của bọn cảnh sát, cũng không khác cái cách giáo dục của bọn quân trước, hay cao hơn bọn quân nhơn một bậc nữa, bọn cảnh sát ở các thành thị ngày nay, tức là bọn kiện nhi hiệu lực ở cương trường ngày khác, đáng kính đáng trọng biết là dường nào!

Nhưng bọn cảnh sát nước Đức phần nhiều là bọn siêng năng cẩn thận, không có kiêu căng giải đãi chút nào. Nếu có ai đi lạc đường, xin chỉ bảo cho, tất họ chỉ bảo đến nơi đến chốn mới thôi.

Còn đường sá sạch sẽ, không có thành thị nước nào sánh kịp, thành Ba-lê tuy là xa hoa, thành Nựu-ước tuy rộng rãi, sánh với Bá-linh còn xa cách nhiều, bởi nhơn dân ở thành Bá-linh chưa khi nào liệng những vật dơ bẩn xuống đất nếu có liệng nữa thì khi xe chở ghét đi qua, họ lượm bỏ vô xe liền. Ấy đều do cách thức huấn luyện cái lòng công dức của nhơn dân ngày thường mới được như thế, đủ biết cái hiệu giáo dục thiết thực biết là dường nào!

Mua Gạo Nhiều

Lời rao cho mấy vị chủ nhà máy ở Namkỳ

Mấy ngài có lúa xay ra gạo trắng muốn bán ngay cho tôi hay là muốn hỏi giá cả cho khỏi lầm thì xin gởi thơ hay là đến nhà tôi mà thương nghị.

Lập nhà máy đã hơn 3 năm tôi biết rõ cách buôn bán lúa gạo và giao thiệp với nhiều hãng lớn ở Saigon.

Tôi muốn làm việc hữu ích cho quí ngài là mua giùm gạo theo giá chắc chắn, và chỉ giá giùm cho khỏi bị khách trủ gạt. Quí ngài xay xong, bỏ vào bao rồi chở lên tôi mua hết.

Ai muốn mua bao, tôi cố bán.

NGUYỄN-BÁ-TƯỜNG
chủ nhà máy Duy-Thành
183 Quai des Jonques
Cholon

F. Van-ngọc-Cường

Entrepreneur—Fournisseur

Số 9 đường An-bình Cholon

Cô trữ, bán đá, sỏi, gạch, cát và các món làm bằng ciment.

Ai muốn mua lúc nào cũng có, và chở đem tới chỗ lập tức

Ai muốn vay bạc

Từ năm ngàn đến trăm ngàn đồng bạc, hoặc treo nhà, ruộng, đất hoặc cầm ký tên thì xin do nơi:

Ông NGUYỄN KHẮC-THƯƠNG
Số 82 đường Bonnard
SAIGON

Hội Thể-thao Annam Sadec

Báo Công Luận tuần rồi kích bác hội Thể-thao Sadec về vụ nhảy đầm và ký tên Hải Sơn. Sơn nào không biết phải sơn cô Ấn lòa Vĩnhlong chăng?

Một tháng trước ngày xổ số của hội M. Phạm-v-Ngời địch mời Sélection Saigon đá với Sélection Namvian. Còn Sadec đá với Etoile Namvian. Sau đến cùng mấy hội đều từ nan. Sadec mời Nam-vian-Saigon-Cholon-Cantho-Cairang tiền giấy thép mời các hội trên mười đồng đến cùng hội nào cũng cáo thối rằng thiếu chiến tướng.

Vì vậy cho nên cuộc xổ số không có đá banh.

Còn tiệc rượu buổi chiều xổ số là tiệc để trả ơn các quan tây và Annam làng tổng, thương gia nghiệp chủ giúp cuộc xổ số của hội hoàn toàn, có vị mua giùm có vị bán giùm giấy số vì cớ đó mới có tiệc rượu có tây, đầm và Annam trong tỉnh và các tỉnh ở gần.

Tên Sơn biểu cái hội Thể-thao lại là hội nhảy đầm. Tên sơn quê mùa bết sức các nước Văn-minh kim thời đến đời Tàu và Nhựt cũng cho rằng nhảy đầm là một môn Thể-thao.

Trọn đời tên Sơn hay ngạo đời mà không có làm gì có ích cho đời hết.

Kiêu ngạo là một đều dễ chớ làm chẳng phải là dễ.

Mỗi khi hội Thể-thao Sadec mời hội khác đến đá banh chơi thì tốn kém cũng có vài ba trăm và khi người ta mời mình đến xứ khác cũng chẳng phải không tốn hao.

Tên Sơn từng khi mời người ta thì buộc các hội khác phải đi hay sao? Tên sơn có ở dư biết rằng hội quán Sadec năm ngoái và năm nay thâu và xuất có trên một muôn đồng 10 000p. và không biết có hội nào thâu xuất trên hội Sadec hay không?

Công chúng Sadec đều biết sự hành động của bàn trị sự Hội quán Sadec trừ ra một mình chú Sơn làm bộ khùng được kêu ngạo chơi và nói chuyện phi lý chớ có gì đâu lạ.

SƠN KHỦNG

PHỤ-NỮ-TÂN-VĂN

PHỤ-NỮ-TÂN-VĂN có lời kính cáo để NAM-NỮ ĐỒNG-BÀO biết rằng: từ ngày 1 Avril 1929, thì báo-quán đã mở cửa tại nhà 84 đường Catinat Saigon

Ngày 2 Mai 1929 thì xuất bản

Trước kia bổn-báo vẫn định xuất-bản thường ngày, nhưng sau khi bổn-báo đã đăng tuyên-cáo để hỏi ý kiến chung của anh-em chị-em đồng-bào, thì kết quả như vầy:

1° PHỤ-NỮ-TÂN-VĂN đã là cơ quan cho đàn bà, thì phải có chủ nghĩa riêng, có cách thế tài riêng, vậy ra hàng tuần thì thích hợp với hy vọng của nhiều người hơn.

2° Ra hàng tuần mà đóng lại thành tập, ở trong biên-tập, và nghiên-cứu rõng những vấn-đề thuộc về phụ-nữ thì mới có vẻ tôn trọng và có lợi ích. Lại ra thành tập, thì để cho độc-giả muốn lưu lại ở trong buồng khuê phòng sạch được đẹp mắt.

một tờ báo phụ-nữ ở nước ta hiện thời thật là thiết-yếu và quan trọng lắm, cho nên phải ra hàng tuần chỉ cho đủ thì-giờ để khảo cứu các vấn-đề cho thiệt đúng đắn, thì mới có nhiều phần ích lợi.

Bởi những lẽ ấy, cho nên Phụ-nữ Tân-Văn ra thành tuần báo đóng thành tập, sở trường lớn như các tạp-chí về phụ-nữ ở bên pháp: còn như ở trong phải tổ-chức và biên-tập ra sao cho khỏi phụ lòng độc-giả, thì đó là phận-sự của bổn báo.

Bổn báo không dám tiếc một chút công-phu và ngày giờ nào, quyết lòng làm cho vừa lòng các độc-giả, và để cho tập báo Phụ-Nữ-Tân-Văn ra đời sẽ có cái giá trị riêng.

Vậy kể từ ngày nay, anh em chị em trong nước, hoặc gởi bài, hoặc gởi tiền mua báo, hoặc có ý-kiến gì dạy biểu, thì thơ từ giao thiệp xin cứ do ở nơi báo-quán số 84 đường Catinat, bổn báo hết sức hoan-nghênh.

PHỤ-NỮ-TÂN-VĂN
kính đạt

Giá báo trọn năm là 6p.00, thơ từ tiền bạc xin đề cho:

Monsieur NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN
Tổng lý: Phụ-nữ Tân-văn
N° 42, Rue Catinat
SAIGON

Giây thép nói số 566

Hàng Lụa Annam

Của hãng dệt

P. LÊ-PHÁT-VĨNH

Quai de Belgique Caukho

Téléphone n° 467

LANH, NHIỄU, TUSSOR, HẰNG MẪU

Tốt rẻ, màu chẳng khi nào phai.

Tàu tới

Tàu chạy về

Chiếc Dalmy ở Pháp sẽ đến lối 28 Mars.

Chiếc Athos II ở Pháp đến lối 2 Avril.

Chiếc Chantilly ở Pháp sẽ đến lối 29 Mars.

Chiếc Chenonceaux ở Pháp sẽ đến lối 21 Mars.

Chiếc Pythéas ở Pháp sẽ đến lối 5 Avril.

Chiếc Metzinger ở Trung quốc sẽ đến lối 29 Mars.

Chiếc Roume ở Singapore sẽ đến 21 Mars.

Tàu chạy đi

Chiếc Metzinger sẽ chạy Pháp lối 3 Avril.

Chiếc Claude Chappe sẽ chạy Tonkin bữa 22 Mars.

Chiếc Chantilly sẽ chạy Tonkin lối 1er Avril.

Chiếc Chenonceaux sẽ chạy Trung-quốc và Nhựt-bổn lối 24 Mars.

Giá bạc giá lúa và gạo

Ngày 25 Avril 1929

GIÁ BẠC

Kho bạc nhà nước	121 [illegible]
B Franco-Chinoise	12 [illegible]
Banque de Saigon	12 [illegible]
Société Financière Française et Coloniale	12 [illegible]
Chartered Bank	12 [illegible]
Hongkong et Shanghai Bank	12 [illegible]

GIÁ LÚA

	60 kilos	100 kilos
Vinhlong	4p.12	6.21
Tocông	4 38	6 11
Haixâu	4 37	6 [illegible]
Gòcôngđông	4 30	6 [illegible]

GIÁ GẠO

	60 kilos	100 kilos
Gạo số 1 tam 25 %	6p 17	10.17
» 2 tam 40 %	5 90	[illegible]
» 3 tam 65 %	5 65	[illegible]

Ai mà tôn trọng thân mình,
Nên đến Khánh-Ký chụp hình (tráng men.
Đủ màu xanh, đỏ, vàng, đen,
Lại thêm nâu sắc chán lên không (phai.
Và hình rọi lớn rất tài,
Giá giảm theo ý ai ai cũng vừa
Hình kiểu thì gởi thơ đưa,
Dặn dò ý muốn cho ưa lòng mình
Khi rồi gởi trả phân minh
Do nơi giá thấp lãnh bình giá (ngài
Hình rất tinh thần.

HÌNH TRÁNG MEN

6×8 đóng sau có kiểng	2$00	1$[illegible]
13×18	3 50	2 [illegible]
18×24	6 00	3 6[illegible]

B. N. — Làm các màu thì thêm 30 o/o.

HÌNH RỌI LỚN

Cỡ 30×40 màu đen	5$10	7$00	8$50
màu nâu không phai	7 00	8 50	9 50
50×60 màu đen	9 00	12 00	15 00
màu nâu không phai	12 00	15 00	17 00
60×100 màu đen	17 00	21 00	25 00
màu nâu không phai	24 00	27 00	30 00

PHOTO KHÁNH-KÝ.
64, Boulevard Bonnard — SAIGON.

Bán thuốc không lấy tiền

AI GHIỀN THUỐC PHIỆN?

Mấy phương thuốc sau đây, đã mấy đời lưu-truyền ở nhà Y-học có danh ở Bắc-kỳ chế ra; nên mỗi tháng đều tiếp được hơn 3 trăm thư gởi tới công nhận là TIÊN DƯỢC ở các tỉnh ai không tin viết thơ cho tôi biết, tôi sẽ chỉ nhiều người có dùng rồi tại xứ cho quí ông hỏi thăm làm chắc. Nhứt là thuốc bổ Á-phiện, mua một lần đủ bổ; về dùng 1-2 ve dần thấy hiệu tài xin gởi trả lại, tôi hứa y số bạc. Mỗi thứ làm ra hoàn uống rất dễ, không công phạt, không hại đường sanh dục, khỏi cữ kiêng; mỗi thứ có to riêng chỉ cách uống rành rẽ lắm.

1° Thuốc bổ á-phiện đại tài, không hề phá chức nào, ăn ngon, ngủ khỏe, song mỗi ngày 1 lần, làm việc nhiều cho hề mỏi mệt, bớt ít tốn tiền. Cứ tính hút mỗi ngày 1p.00 thì tốn 6 ve đủ bổ. 1 ve 70 hoàn giá 1p 00.

2° Thuốc đàn bà đau *Bạch đới Xích đới* thật hay, trong 7 ngày dứt tuyệt, mà được kinh nguyệt đúng kỳ, lợi dường sanh dục, trở nên xinh đẹp lạ thường, nặng 3-3 ve, 1 ve uống 3 ngày giá 1p.00. 3° Thuốc *Đau tiểu mã, lậu kê, lậu huyết*, lâu năm thành chi nặng lắm ve nhẹ 6 ve dứt tuyệt. 1 ngày uống 2 ve, 1 ve giá 0p.70. 4° Thuốc *Dương mai Tiêm la* lâu ngày khắp rất, lở hay là nhức mỏi cả mình, nặng 6-7 ve, nhẹ 3-4 ve, 1 ngày uống 1 ve giá 0p.75. 5° Thuốc *Ho lao, Sue huyết, Đàm, Suyễn* nặng nhẹ từ 6p.00 tới 12p 00 hết dứt.

Quí ông mua thuốc xin viết thơ nói rõ căng bịnh, tôi gởi đến liền tức thì theo cách « *Lãnh hóa giao ngân* ».

Các xứ Nam-kỳ, Cao-man và Lào; Ai muốn lãnh bán hoặc hỏi thăm đều chi, xin gởi cho 5 su tôi trả lời liền tức.

Thơ và mandat đề như vầy

M. NGUYỄN-HÓA LIÊN.
Pharmacie -: Longxuyên. (Ville)

Muốn xe chạy mau, thì dã dành, mà trước phải chắc rằng xe có đủ phương-tiện chắc chắn dã

Như xe lửa, 16 ngựa vậy, vì nếu có thể mua thì nên mua xe ấy. Phải cẩn thận cho lắm, phải đổi cho được thứ xe có đủ chắc chắn, phương tiện. Hãy xem xe CITROEN 6 MÁY, máy có sức mạnh lắm và lại êm ái lạ lùng, xe đang chạy chậm lối 8 cây số một giờ, mà nếu muốn cho mau hơn thì trong nháy mắt thấy lên 105 cây số; ngưng thì ngưng tức tốc, nhờ thắng chặn cả bốn bánh. Tay bánh ít hay đáo lắm, và êm diệu, nhẹ nhàng, vững vàng dễ cầm.

Mỗi một cái tánh tốt đó đã làm cho xe nổi danh, mà xe CITROEN 6 MÁY lại được cả mấy tánh tốt ấy, tột bực quá ý như theo mấy lần chạy thử thì nghiệm trên các lộ, và trên sân đua. Vậy mà hễ đi thử thì rõ thật giá, hơn là dùng nói dông dài. Xe CITROEN 6 MÁY để mà hành trình trên lộ, hãy cho nó chạy thì mới luận phân được, và nếu ít tiền thì cũng nên mua xe CITROEN nhỏ 4 MÁY, tốt lịch đủ đều như xe lớn vậy.

BECE SPORT

CHÚA CŨA CÁC HIỆU XE ĐUA

chế riêng cho người Annam dùng

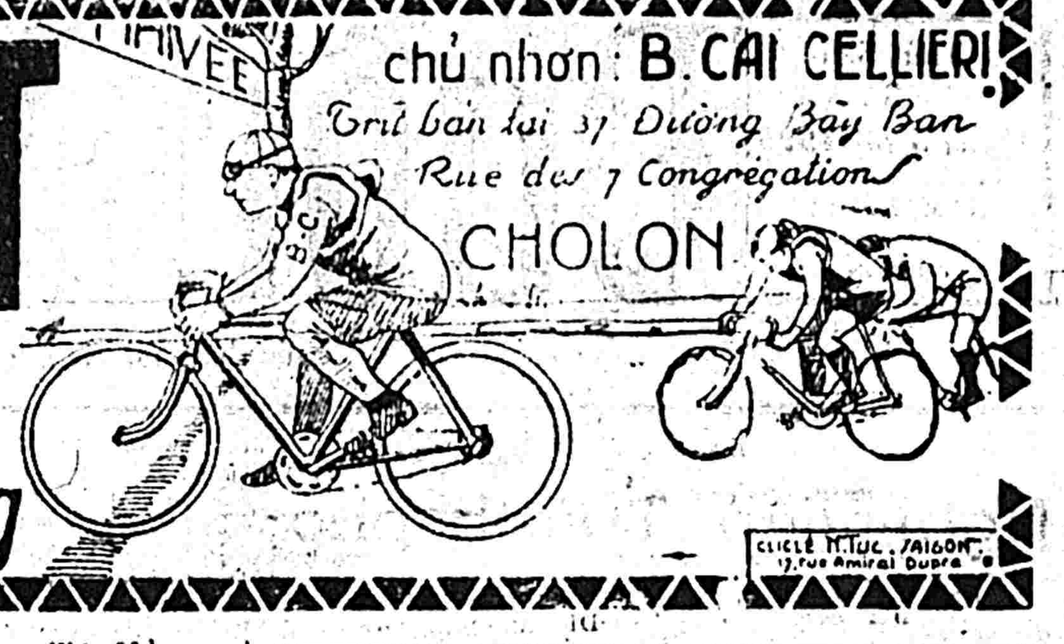

CLICHÉ N. TUC, SAIGON 17, rue Amiral Dupré

Việt-Nam Ngân-Hàng

Công-ty hữu hạng vốn 250.0000 đồng bạc

54, Rue Pellerin SAIGON

Dây-thep nói số 748 Địa-chỉ-thép : CHODITANA Saigon

— Nhận lãnh tiền gởi không hạn-kỳ kêu là « Comptes Courants de chèques » bằng bạc Đông-Pháp hay là Piastres Mexicaines, sanh lời 4 phần trăm (4%) mỗi năm.

— Nhận lãnh tiền gởi có số « TIẾT-KIỆM » bằng bạc Đông-Pháp hay là tiền quan Langsa, sanh lời đặng 6 phần trăm (6%) mỗi năm. Số này để cho người tiện tặng. Hoặc ra khỏi phải cho hay trước và chờ đến lấy. Gởi vô bao nhiêu cũng nhận.

— Nhận lãnh tiền gởi có hạng-kỳ kêu là « Dépôts Fixes » cho lời 6 phần trăm (6%) mỗi năm nếu gởi một năm trọn. Khi hữu-sự xin rút ra trước hạng-kỳ cũng đặng, nhưng mà tiền lời lãnh 4 phần trăm (4%) mỗi năm cũng như hạng-kỳ vậy.

Mua bán ngân phiếu (chèques) và lãnh gởi tiền qua Đại-Pháp theo lối thư hay là bằng dây thép.

Lãnh trả học tháng cho học sanh Annam đương du học bên Tây.

— Cho vay ở ngoài-quốc và hàng hóa nhập cảng.

— Cho vay có người chắc chắn đứng bảo lãnh và có đồ bảo chứng hiện tại.

— Công-ty VIỆT-NAM NGÂN-HÀNG cũng lãng chỉ cho đồng bào biết rõ về công việc nhà ngân-hàng hay là hàng buôn.

Quí ông :

Huỳnh-đình-Khiêm, Phó-hội, ở Gò-công, Doanh-gia Hội-trưởng ;

Trần-trinh-Trạch, Nguyễn-đăng-Mục, Hồng-đăng Hội-nghị-viên, ở Bạc-liêu, Chánh Hội-trưởng

Nguyễn-văn-Của, Nguyễn-đăng-Mục Chủ nhà in, ở Saigon, Phó Hội-trưởng

Nguyễn-tấn-Văn, Nguyễn-văn-Thiếp chủ Restaurant, Quản-lý Hành-sự.

NGUYỄN-VĂN-CHƯ'C

98 Rue Amiral Courbet
SAIGON

Chịu nghề vẽ máy xay lúa gạo đã ráp hơn 40 cái nhà máy rồi đều dặng vừa lòng quí khách.

Máy xay chạy bằng moteur dầu Mazout hay là máy lửa chụm trấu, lớn nhỏ đủ kiểu, mua bán thật thà, hảo kiết gạo không nát và không hao, giá phải chẳng.

Garage Tử-Hữu

N° 88, rue Legrand de la Liraye
88 — Dakao-Saigon
Téléphone N°. . . .

Hãng Tử-Hữu sửa xe hơi đủ các thứ máy.

Lợp muối, may nệm, áo nệm, màng Sơn xe đủ màu, đóng thùng xe Sửa đèn. Bán đồ phụ tùng.

Công việc làm mau và kỹ lưỡng Giá rẻ. Thợ máy thiệt khéo.

Hãng lập trường dạy chauffeurs và dạy học máy. Lãnh soát đồn thì đâu có bằng cấp.

Xin đồng-bào chiếu cố.

Nguyễn-đình-TRI.
DƯƠNG VĂN-NHƠN
và công ty.

Thượng-đẳng dược-phòng

SOLIRÈNE

Ở NGAN NHÀ HÁT TÂY

PHÒNG RIÊNG ĐỂ THỬ NGHỀ THEO CÁCH HÓA HỌC

Thuốc bào chế sẵn

Trừ các vị thuốc-độ-vật hóa học

LÃNH ĐẶT ĐỒ PHÒNG HÓA HỌC

Có đủ đồ khí nghệ về việc mổ xẻ
Đồ dễ cho những người có tại dùng

Sở riêng để chế thuốc theo toa quan thầy lúc gấp rút trong buổi trưa và nửa đêm khuya khoắt.

BÁN THUỐC TRONG LỤC TỈNH KHÔNG TÍNH TIỀN GỞI

Làm kiến con mắt theo cách y-thiên

BÁN ĐỦ ĐỒ DÙNG TRONG VIỆC TRỒNG RĂNG

Đồ nghề về việc chụp hình — Dầu thơm đủ thứ

Làm đại lý cho hãng « KODAK »

HÃNG ĐÓNG TÀU HƠI

của **BÙI-QUANG-ĐẠI** (Rachgia)

Hãng lập ra trên 20 năm chuyên rõng nghề đóng tàu hơi lớn nhỏ đủ kiểu. Tàu để đi chơi, đưa hành khách. Đó máy chạy bằng dầu lửa, dầu essence và dầu cặn (mazout).

Thông vỏ bằng sắc trắng ; bằng giả-ty, tây ý quí ngài muốn kiểu rất đẹp, lịch, nhiều ông vừa ý. Công việc làm kỹ lưỡng, không hề trễ.

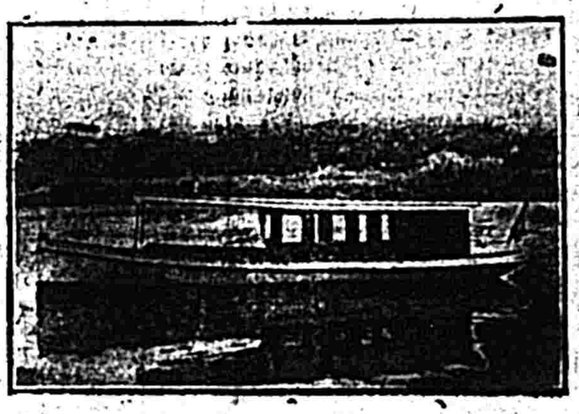

Xin Quí ngài chiếu cố, đến hãng một lần thì biết. Chúng tôi vui lòng tiếp rước Hoặc viết thơ thương nghị.

Thơ để chỉ :
BÙI-QUANG-ĐẠI.
Constructeur Rachgia (ville)

Tặng vua thuốc lậu

Xin giới thiệu hiệu thuốc Annam Từ-ngọc-Liên có đủ thứ thuốc trị bịnh người lớn trẻ con thật hay ; mà hay nhứt là thuốc lậu, tôi là được thiên hạ hoan-nghênh lắm, dễ uống, sanh con mạnh mẽ, thiên hạ đã tặng cho là vua thuốc lậu. Thuốc chữa á phiện hay lạ lắm, trước cứ hút uống thuốc rồi hút như thường, mười ngày cái á phiện tiêu tan thì ngán á phiện không hút được nữa thì hết ghiện, không phá phách gì hết giá 1 p. 00 Còn ai ghiện bao lâu, uống thuốc nhân thường hết bón ăn ngon tiêu bá bịnh hay lắm. Mua thuốc phải kể bịnh cho kỹ, thơ hỏi thăm đỗ có theo trả lời, muốn lấy Catalogue xin gởi 1 cắt bạc cò.

Bán tại ĐINH-THÀNH-SONG.
Pharmacien à CAI-NHUM (Poste)

Lời rao vắn tắt

(Petites annonces)

GIÁ TIỀN

MỘT TUẦN LỄ . . .	1 p. 50
HAI TUẦN LỄ . . .	3 00
MỘT THÁNG	4 50
HAI THÁNG	7 00

Độc giả muốn gởi rao sự chi thì xin nói vắn tắt chẳng được 6, 7 hàng chữ trong một cột báo thôi.

Ngỏ cùng bằng-hữu

Hôm nay tôi đã cáo thôi chức dầu phòng nơi nhà giây quan Trạng sư Alexandre Lacouture đặng có thì giờ rảnh mà chuyên lo việc canh nông và kỹ nghệ. Vậy từ đây về sau anh em có thơ từ chi gởi cho tôi xin đề như vầy :

Monsieur Nguyễn-phú-Hựu
Propriétaire et Industriel
Passage Legrand de la Liraye
Villa portant son nom
Saigon

Cũ là ? Cũ là ? phải thử thiệt không ?

Thưa phải, dầu nầy của nhà thuốc « *NGUYỄN-VĂN-TRI* » ở *Mytho*, mới làm ra, và lại đó có bán đủ các thứ thuốc tây như mấy nhà *Dược-phòng langsa* ở Saigon vậy.

Feuilleton N XIX

QUỐC-TẾ VẤN-ĐỀ THẢO-ÁN

Soạn giả : VƯƠNG-TINH-VỆ
Dịch giả : VĂN-GIANG.

IV. — Sau khi các nước hiệp định cùng nhau, bọn họ xuất tiền kinh dinh ở đất Trung-huê

Nước Mỹ vì can thiệp đến nội chánh Trung-huê, nên chi ngân hàng nước Mỹ phải triệt bỏ đi, còn ngân hàng năm nước kia vẫn y nguyên như cũ. Đến ngày tháng 6 năm Dân-quốc nhứt niên (1913) Trung-huê mắc nợ năm nước tất cả hai ngàn năm trăm vạn bảng, hạn 47 năm phải giả cho xong.

Trung-huê bị nợ nần lớn lao như thế, về phương diện bọn đế quốc vẫn được no bụng cười khỉ. Còn về phương diện Trung-huê, trừ bị cái nạn đế-quốc như nước sôi như lửa đốt ra ngoài lại còn thêm không biết bao nhiêu sự nguy hiểm trong nước nữa. Thứ nhứt là vay nợ không thông cáo cho quốc hội biết, thành ra một cái lệ hư chánh phủ trái phạm ước pháp, không coi quốc hội vào đâu cả. Thứ hai là Viên-thế-Khải dùng số tiền nợ đó để tuyên chiến với đảng cách mạng, mở ra một cái mối tệ chánh phủ xua mị với người ngoài để mà hãn nước việc vậy. Xem thế thì các số ngân hàng tai hại biết là dường nào !

Có việc nầy rất là quái lạ, các nhà ngân hàng sở dĩ thành lập ra, khởi nguyên cốt vay để làm đường sắt, mà từ năm Dân-quốc nguyên niên về sau, do nước Anh đề xướng ra, các nhà ngân hàng cho vay, buộc phải làm hạn về việc chánh trị, chớ không kể làm đường sắt hay là làm thực nghiệp khác nữa, các nước đều tán thành cả, lấy là ý tứ gì ?

Mục đích bọn đế-quốc chủ nghĩa cốt để cướp giựt kinh tế, mà muốn cướp giựt kinh tế, trước phải có thế lực về đường chánh trị đã, cho nên họ buộc Trung-huê phải làm hạn chế tiền về việc chánh trị là ý thế vậy.

Các nước xuất vốn để kinh dinh ở đất Trung-huê, nói về công việc thì đường sắt, là việc lớn nhứt mà cũng vì xuất vốn làm đường sắt mà sinh ra một mối nhiễu nhương ba nước, bốn nước, năm nước hay là sáu nước, rốt cuộc, do số nợ đường sắt đổi làm số nợ chánh trị, công việc quan hệ lớn lao biết là dường nào !

Ngoài ra còn có mấy việc nữa, xin kể rõ như sau :

Một là việc khai mỏ, như mỏ than và mỏ sắt, các thứ quyền lợi ấy, hoặc nhượng với đường sắt, hay là nhượng riêng ra một đường.

Hai là việc chặt cây trong rừng, như các xứ đất bên bờ sông Áp-lục, bao nhiêu quyền lợi quan ngoại quốc cả.

Ba là quyền lợi nuôi súc vật và thành cá, như ở phía bắc Mãn-châu, nước Nga lập biết bao thiên nhiên mục trường to lớn.

Các thứ quyền lợi trên đây, chẳng những quan hệ về đường kinh tế mà thôi, lại quan hệ về đường chính trị nữa, không khác chi quyền lợi đường sắt chút đỏ vậy thế mà các nước lại đồ trong lẫn cướp thêm.

Lại có việc nầy rất là quái lạ, đây là cái quyền tự do thông hành ở trong các sông, trong năm 1898, thừa nhận tàu thuyền các nước được phép tự do qua lại, bấy giờ khắp sông Dương-tử, tàu thuyền các nước giăng như mắc cửi, trên đất có đường xe lửa, dưới nước có các tàu hơi, ngang dọc ngược xuôi, nào ai ngăn cản. Cách khai phóng môn hộ như thế, chỉ có một nước Trung-huê mà thôi, chớ các nước ở trong hoàn cầu chắc không có nước nào nữa.

Các thứ quyền lợi đã kể trên kia, bọn đế-quốc chủ nghĩa hoặc dùng thủ đoạn cường bức hay là thủ đoạn lừa gạt, đem điều ước buộc Trung-huê phải nhượng cho mình. Lại có thứ quyền lợi không có điều ước cũng hàm hồ mà cướp giựt luôn nữa, như quyền lợi bưu chánh, Trung-huê chưa hề nhượng cho các nước bao giờ, mà các nước cũng cướp giựt ngay lấy, mãi cho đến hội nghị Hoa-thạnh-đốn, các nước mới chịu triệt bỏ đi, thế mà còn mở mồm kể ơn nữa.

Những việc các nước xuất vốn kinh dinh ở đất Trung huê, tuy ở trước trận năm Canh tý đã có manh mối rồi, nhưng từ trận Canh tý về sau, mới thật là phát đạt vậy.

Nhứt là từ khi các nước hiệp định cùng nhau, lại càng ngày càng chông tiến hành thêm. Vả ở trong cuộc tiến hành, các nước lại càng chú ý hơn sức để mà cướp giựt nữa. Cái chánh sách hoạn tiến ấy theo đường quân sự mà xem, vẫn khoan thai thật nhưng theo về đường chánh trị, và kinh tế mà xem thì rất cấp bức lắm.

CÒN NỮA

Saigon. — Imp. NGUYỄN-KHAC, 102, Rue La Grandière.

Le Gérant : HỒ-VAN-NGƯƠN